

Budapest, 2019. május

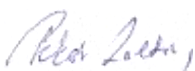
Projektszám: 1135

Dánszentmiklós Község településképi arculati kézikönyvet és településképi rendeletet Dánszentmiklós Község Önkormányzatának megbízásából készítette:

	Pest Megyei Terület-, Település-, Környezet Tervező és Tanácsadó Kft. Műterem: 1085 Budapest, Kőfaragó u. 9. IV. emelet Telefon: (+36-1) 2670508, 2677078 E-mail: pestterv@pestterv.hu; Honlap: www.pestterv.hu
---	---

A TERV ELKÉSZÍTÉSÉBEN KÖZREMŰKÖDŐK NÉVSORA:

**Településrendezés,
irányító tervező és
projekt menedzser:**

Pekár Zoltán

településtervezési vezető tervező

**Zöldfelületek,
környezetrendezés:**

Mándi Józsefvezető területrendező tervező,
településtervező,
táj- és kertépítész tervező

Településfejlesztés

Károlyi János

területrendező vezető tervező

Régészet

Vágner Zsolt (Archeo Art Bt.)
okl. régész

Építészet

Kozma Klára

okl. építészmérnök

Dénes Katalin

okl. építészmérnök

Települési főépítész

Tényi András

okl. építészmérnök

szakképesítés: okl. városgazdasági
üzemmérnök,
okl. városépítési- városgazdasági szakmérnök
építész kamarai névjegyzéki szám: 01-3463
tervezői jogosultság: TT/1

szakképesítés: okl. táj- és kertépítész mérnök,
okl. városépítési- városgazdálkodási
szakmérnök
építész kamarai névjegyzéki szám: 01-5149
tervezői jogosultság: TT/T, TK, TR 01-514

szakképesítés: okl. geográfus,
okl. szociológus
építész kamarai névjegyzéki szám: 13-1017
tervezői jogosultság: TR

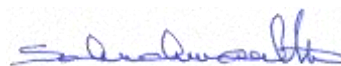
szakképesítés: okl. régész,
okl. szám: 459/2002

szakképesítés: okl. építészmérnök
építész kamarai névjegyzéki szám: 07-0438
tervezői jogosultság: É

szakképesítés: okl. építészmérnök,
műemlékvédelmi szakmérnök

szakképesítés: okl. építészmérnök
építész kamarai névjegyzéki szám: 13-0225
tervezői jogosultság: É, MV-É

Ügyvezető igazgató:

Schuchmann Péter

Budapest, 2019. május

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK	2
BEVEZETÉS	3
POLGÁRMESTERI KÖSZÖNTŐ	4
DÁNSZENTMIKLÓS BEMUTATÁSA	5
Története	5
Településszerkezet, tájhasználat	8
Településkarakter	9
ÖRÖKSÉGÜNK	10
Építészeti értékek	10
A táji és természeti értékek	12
ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK	13
Településközpont	15
Falusias lakóterületek	16
Gazdasági területek	17
Különleges rekreációs területek	17
Beépítésre nem szánt területek	17
ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ	18
Településközpont	18
Falusias lakóterületek	18
Gazdasági területek	19
Különleges rekreációs területek	20
Beépítésre nem szánt területek	20
JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA	21
Településközpont	21
Épületek, részletek	21
Falusias lakóterületek	22
Épületek	22
Építészeti részletek	23
Anyaghasználat, színek	25
Kerítések	26
Kertek	27
Utcák, terek	28
Sajátos építményszíntípusok	29
Reklámhordozók, cégérek	29
Egyéb műszaki berendezések	30

Budapest, 2019. május

BEVEZETÉS

SZERZŐDÉS, MUNKAINDÍTÁS

Dánszentmiklós Község települési arculati kézikönyvének és településképi védelmi rendeletének elkészítését, a települési önkormányzat megbízásából a PESTTERV Kft., a 2017. második félévében kötött tervezési szerződés alapján és keretei között végzi. A településtervezési munka a szerződéskötést követően az adatbeszerzésekkel, és a hatályos településrendezési eszközök vizsgálatával indult 2017 augusztusában.

TERVEZÉSI FELADATOK

A településképi arculati kézikönyv a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet szerinti tartalommal készült. A kézikönyv építészeti útmutató fejezetében a Lechner Lajos Tudásközpont által biztosított Településképi Arculati Kézikönyv egyeztető felületén található és letölthető ábrák kerültek felhasználásra. A helyszíni bejárásokat 2017 szeptemberében és októberében végeztük el.

A településképi védelmi rendelet készítésével párhuzamosan örökségvédelmi hatástanulmány és települési értékleltár nem készült, mivel újabb építmények helyi védelem alá helyezése nem javasolt. A település helyi értékvédelmi rendelete szerint védett építmények továbbra is helyi védelemben részesülnek. A településszerkezeti terv és szabályozási terv módosítása, felülvizsgálata folyamatban van.

A TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV CÉLJA

A kézikönyv szemléletformáló célt szolgál, segítség kíván lenni a településen építkezők számára. Az arculati kézikönyv a település bemutatásával, az építészeti és természeti értékek megismertetésével, valamint útmutató résszel tárja fel az épített környezet szépségeit. Egyúttal bevezeti az olvasót az építészeti értékek tárházába, hogy olyan házat tudjon építeni, ami valódi büszkeséggel töltheti el, és a település képéhez is illeszkedik.

Az ajánlások nem tekinthetők kötelező jellegűnek, céljuk Dánszentmiklós épített környezetének és értékeinek megismertetése, a sokféle izgalmas lehetőség feltárása, a település karakteréhez illeszkedő lehetőségek bemutatása.

A településrészek egységességét, harmonikus megjelenését a sok közel egyforma, csak részleteiben különböző épületek összessége teremti meg, melyben az egyes épületek kiegészítik egymást. A különböző karakterű területek lehatárolásával, és építészeti értékeinek megismertetésével nyújt segítséget a kézikönyv a jövőben építkezni, felújítani vagy átalakítani kívánóknak.

POLGÁRMESTERI KÖSZÖNTŐ

Tisztelt Dánszentmiklósi Lakosok, kedves Érdeklődők!

Dánszentmiklós Településképi Arculati Kézikönyve községünk sajátos építészeti jellemzőit dokumentálja, rögzíti az épített környezetünk napjainkban létező arculatát, feltérképezi és védelemre javasolja a falu építészetének kiemelkedő örökségét, mely a település identitását hordozza. A kézikönyv megfogalmazza ezen értékekhez történő illeszkedés módját, iránymutatásaival ajánlásokat, javaslatokat tesz az építkezőknek, és jó példákkal segíti Dánszentmiklós településképi igényes formálását, esélyt adva a jövő számára az értékek megőrzésére és új értékek teremtésére. A történelmünk és közös értékeinek ismertetével és megőrzésével tudunk közösen tenni és cselekedni, azon dolgozni, hogy településünket még otthonosabbá és szerethetőbbé tegyük.

A falu vezetésének célja, hogy a dánszentmiklósi polgároknak Dánszentmiklós ne csak lakóhelye, hanem igazi otthona legyen. Őrizzük és ápoljuk hagyományainkat, múltunk értékeit és örökségünket. Bízom abban, hogy Önök is hasznosnak fogják találni és megelégedéssel fogják forgatni Dánszentmiklós Településképi Arculati Kézikönyvét.

Sipeki Zsolt
polgármester

DÁNSZENTMIKLÓS BEMUTATÁSA

TÖRTÉNETE

Pest megye déli részén, a Ceglédi járásban, a Duna-Tisza közti homokhátságon található a több mint 3000 lakosú Dánszentmiklós. A község határos Pusztavacs, Újlengyel, Nyáregyháza, Mikebuda községekkel, Pilis nagyközséggel és Albertirsa városával, egyaránt 60 km-es távolságban fekszik a fővárostól, Szolnoktól és Kecskeméttől. A település jellemzően lankás, sík felszínét az északnyugat-délkeleti irányú homokhát határozza meg. Megjelenése alapvetően falusias, helyenként kertvárosias arculatú, mezőgazdasági jellegű település képét mutatja.

Területén a IX. század végi magyar betelepedést követően kialakult az aprófalvas települési rendszer, mely időből több Árpád-korban létezett falu nyoma ismert. Csetharasztón, Csetneken, Mártontanyán és Mitsky-majorján XI-XIII. századi temetőket, illetve templomromokat találtak, melyek következtében a homokhátakra települtek, mivel a laposokat gyakran víz boríthatta. Ezen aprófalvak feltehetőleg egy-két rokon családból álltak, egy gazdasági egységet alkottak.

Dánszentmiklóst először egy 1324-ből származó Anjou-kori oklevél említi „Daan” néven, mikor is I. Károly a Trencsényi Mátéval szövetséget kötött Csák fia Jánosnak Ecség várát és tartozékait, köztük Dán pest megyei birtokait is Harsundorfi Wluingusnak adta. Wluingus halála után birtokait Nagy Lajos király a fiúsított nővérének adta. 1374-ben a pusztabokor gönyűi Péterfia Jánosé volt, aki elcserélte Bekusfia Jánossal, Endrefia Milóssal és Endrefia Simonnal. 1490-ben birtokos volt itt Mikebuday Simonffy László és nemes dáni Nagy Zsigmond. 1511-ben sápi Lőrinc fia László átengedte a birtokot gyáli Was Lászlónak.

A Dánszentmiklós helynév Dán (Dány) és Szent Miklós személynevek összetételéből keletkezett. A Dán- előtag egy Dán nevű birtokossal kapcsolatos, mely lehet a Dániel rövidülékes becéző alakja, vagy szláv jövevényszó is, utótagja a település Szent Miklós tiszteletére emelt templomára utal.

A XIII-XIV. században az öt pusztafalura kiterjedő Dánszentmiklós elnéptelenedett, melyet okozhatott a tatárjárás pusztítása, de a mezővárosok népességelszívó hatása is, ugyanakkor fontos szerepe lehetett a gazdálkodásban és a településszerkezetben bekövetkezett változásoknak is. Dánszentmiklós területe a környező településekkel ellentétben a tatárjárás után nem népesült be újra, lakatlanságának oka, hogy a területén található középkori települések lakosságát és területét a környező Vátya, Vacs, Alberti és Mikebuda magába olvasztotta, Dánszentmiklós területét pedig a megnövekedett szarvasmarhaexport miatt legeltető és teletető területként jelölte ki, és adta bérbe. 1526-ig ez a terület a középkori Magyarország egyik legfejlettebb vidéke volt.

III. katonai felmérés (1882-1884), <https://mapire.eu/hu/>

Plósz kastély, <https://gallery.hungaricana.hu>

A dánosi volt Beleznay-, később Wekerle-kastély
www.wekerle-major.hu

Dánszentmiklói épületek 1945 után, <https://gallery.hungaricana.hu>

foto: <https://www.civertan.hu/legifoto/legifoto.php>

A 15 éves háború (1591-1606) véget vetett a korábbi bérleti rendszernek, mert a bérlő települések, mint a szomszédos Vátja véglegesen elnéptelenedtek. A lakatlan, pusztasággá vált vidék Cegléd, Nagykörös és Kecskemét használatába került. A török hódoltság megszűnésével Pest megye Alföldi területén Nagykörös kivételével nem maradt más hivatalosan lakott helyiség. A Rákóczi-szabadságharcot követő újjátelepülésből Dánszentmiklós területe kimaradt, az elterülő puszták a XVIII. század közepéig lakatlan legelőt alkottak.

Dánszentmiklós a török kiűzését követően a pilisi Beleznay grófok és a Szilassy család tulajdonába került, illetve Pilis és Nagykörös szerzett bérleti jogot területein. A Habsburg-uralom alatt Dánszentmiklós és határának birtokosai sűrűn váltogatták egymást. A birtokhatárokat kőoszlopokkal jelölték meg, s napjainkban is több ilyen Mária Terézia korabeli, „1750” feliratú hatalmas kőoszlop található még a határban.

A pusztá a XIX. század közepére több részre osztódott, a majorságok mellett több tanya is keletkezett az uradalmi központtól távolabb fekvő birtokrészekben. A birtokosok időszakos használatra udvarházakat, majd kastélyokat építettek majorságaik közvetlen közelében. Az első világháború időszakára a településen kialakult a 200-600 holdas birtokokból álló középbirtok-rendszer. A két háború között a település legnagyobb birtokosai közül kiemelhető Misky Sándor, Muzsik Lajos, Paulovicz János illetve Wekerle Sándor, aki háromszor is magyar miniszterelnök volt. Egykori lakhelye a fénykorában impozáns Wekerle-kastély a Damjanich utcában látható.

Benépesülésében fontos szerepe volt annak, hogy 1846-ban megnyitották a Pest-Szolnok vasútvonalat, valamint hogy a Nagykörös által zálogba vett területet tanyákra osztva kiosztották a lakosság közt. Majd az uradalmak szaporodásával folyamatosan nőtt a lakosság lélekszáma is. A kialakuló nagybirtokokkal az azokat megművelő cselédek és napszámosok költöztek a területre, a település mai képe a két világháború között kezdett kialakulni, amelyet a jelenlegi település belterületén keresztül húzódó út mentén felépült uradalmak gazdasági területei határoztak meg. A földbirtokosok hosszú cselédházakba telepítették a családokat, többnyire kúriáik, gazdasági épületeik szomszédságába. A tanyákból és szórványtelepülésekből létrejövő új település eredetileg Dánszentmiklós pusztá néven Alberti községhez tartozott, és csak a század húszas éveiben vált el az anyagközségtől és lett önálló település.

Népessége a három közeli városból és a közeli falvakból, származott magyarok, valamint trencsényi és más felvidéki megyékből jött összeolvadása révén alakult ki. Lélekszáma az 1850-es évekből 150 főről az 1930-as években megközelítette a 2000 főt. 1908-ban épült meg az elemi iskola alsó tagozatának épülete.

Micsurin TSZ parkjának részlete

Orvosi rendelő

A második világháborút követően a nagybirtokrendszerre a végső csapást a földosztás mérte. Dánszentmiklóson közel félezer nincstelen jutott kisebb nagyobb földterülethez. Az önállóság azonban nem tartott sokáig, a 40-es évek végén az 50-es évek elején a kisbirtokosokat az 1945-ben megalakult Micsurin Termelőszövetkezetbe kényszerítették, így Dánszentmiklós gazdasága az világháborút követően lényegében egyet jelentett Micsurin Termelőszövetkezettel. A településen az 1970-es évektől nagyüzemi módszerekkel termelt gyümölcs feldolgozására láda-, majd konzerv- és hűtőtüzem épült.

Időközben kiépült Dánszentmiklós intézményhálózata is. Napjainkra nyolc osztályos általános iskola, óvoda, orvosi rendelő, gyógyszertár és postahivatal működik a településen. A kulturális feladatokat a 2000 m²-es Művelődési és Sportház, valamint a Sportcsarnok és a Könyvtár látja el. A település a csak részben kiépült csatornahálózatot leszámítva teljes közműellátással rendelkezik.

A kedvező változások hatására a község lélekszáma a XX. század második felében tovább emelkedett, napjainkra meghaladja a 3000 főt, amely egy közel száz éve önálló település esetében impozáns teljesítmény. Napjainkban újra több gazdasági vállalkozás (gyümölcsstermesztés, faiskola, vetőburgonya, fatermelés) működik a településen, de már jellemző a főként a fővárosra koncentrálódó ingázás is.

foto: <https://www.facebook.com/danszentmiklos/photos>

TELEPÜLÉSSZERKEZET, TÁJHASZNÁLAT

Dánszentmiklós település- és utcaképe a két világháború között kezdett kialakulni, két meghatározó szerkezeti eleme a belterületet északnyugat – délkeleti irányban átszelő Dózsa György út, valamint a belterület keleti határa mentén húzódó Irsai út. Dánszentmiklós egy alapvetően falusias arculatú, szabályos utcaszerkezetű település képét mutatja.

Területét a IX-XIII. században a nagyállattartó földművelő gazdálkodás jellemezte, a szántóföld részaránya alacsony lehetett, nagy részét erdők, tölgyesek, illetve nyáras ligeterdők borították. A XIV. századai elnéptelenedésével a táj használata nem szűnt meg, a területet pusztává válásától a XIX. századig tulajdonosi bérbeadással hasznosították. Mivel ez a terület esett legmesszebb a művelők lakóhelyétől, a legkevesebb munkát igénylő rideg állattartás és mezei kertes földművelés területéül szolgált. A török megszállás alatt a legeltetés nagy intenzitása, az átvonuló hadak állatai, valamint a „kis jégkorszak” utáni száraz éghajlat járult hozzá a terület erdőinek eltűnéséhez.

A XVIII. században a földesúri külterjes állattartás volt meghatározó. A nagyarányú juh- és birkatartás következtében, a rendkívül aszályos század végi évtizedekben Dánszentmiklóson is kialakult a futóhomok a fátlan központi homokháton. Szántóföldek szerepének növekedése csak a XIX. század közepétől kezdődik, amikor a pusztán állandó lakosság jelent meg. A legelő alapú agrártájból kialakult a szántóföld alapú agrártáj szerkezet. 1836-tól a homokhátak legmagasabb pontjain a futóhomok ellen akácerdőket telepítettek.

Az 1930-as években honosította meg Szakácsy Gyula kertész a sorosan művelt, ültetvény rendszerű gyümölcsstermesztést, mely a városi és külföldi piacokra termelt. Dánszentmiklóson az alma és egyéb gyümölcsök termesztése a legjelentősebb művelési ággá vált a szocialista időszak alatt a nagyüzemekben és a háztáji gazdálkodásokban egyaránt. Az uradalmi rendszer végét az 1945-ös földosztás jelentette.

A község beépített területének szerkezete a viszonylag fiatal, a településszerkezet ősi falumaggal nem rendelkezik, legrégibb elemeit az egykori majorsági beépítések adják. A kialakult belterület szerkezetére a szabályos, derékszögű, egyenes vonalvezetésű utcahálózat illetve a közel egyforma nagyságú és szabályos téglalaphoz hasonló alakú telekszerkezet a jellemző. A település területének jelentős része lakóterület, amelyre az oldalhatáros beépítési módú, családi házas beépítés a jellemző.

TELEPÜLÉSKARAKTER

Az egykori majorsági központok területe között jött létre Dánszentmiklós tervezett szerkezetű, szabályos utcarendszeres belterülete. A területet közel azonos nagyságú, téglalap alakú telekszerkezet jellemzi.

Dánszentmiklós településkaraktere a két világháború között kezdett kialakulni, jellegzetes történeti utcakép nem maradt fenn. Az utcaképek vegyes arculatúak, mind az építészeti minőséget, mind az építészeti stílust illetően. Az utcaképek alapvetően falusias arculatúak, földszintes oldalhatáron álló lakóépületek sorakoznak előkerttel fésűs beépítésben. Az épületek egyszerű tömegalakításúak, azonban a tetőformát tekintve előfordul az oromfalas, a csonkakontyos és a kontyolt tetőkialakítás, de az álmanzárd tetőformával is találkozhatunk. A tetők általában hagyományos cseréppel fedettek.

Épületeit a földszintes, vagy földszint és beépített tetőteres beépítés jellemzi, amit színesít a közintézmények és egyéb gazdasági területek sajátos funkciójú, egyedi épületállománya. Az épülethomlokzatok kialakítása sematikus, különösebb helyi egyedi kialakítás nem jellemző, felületük általában vakolt, kő lábazattal.

ÖRÖKSÉGÜNK

ÉPÍTÉSZETI ÉRTÉKEK

foto: www.kastelyok.com

fotó: <http://www.muemlekem.hu>

fotó: <http://www.muemlekem.hu>

Dánszentmiklóson műemléki védelem alatt álló épület nem található. Településünk különleges értékei a fölbirtokosok parkkal körülvett, XIX. század végén épült udvarházai, úgymint a Muzsik-, Plósz-, Mitsky-, Wekerle-, Ugody- és a Gara téli nyári szállások, melyek helyi védelem alatt állnak.

A település északi részén található a **Wekerle-kastély**, mely korábban a Beleznay-kúria volt. Gróf Beleznay János dánosi birtokát ispánja, Gaylhofer János vezette, és élt családjával a XIX. század eleji, „L” alakú 7 szobás és ebédlős klasszicista udvarházban. A birtokot később Wekerle Sándor első polgári származású pénzügyminiszterünk, majd később miniszterelnökünk vette meg, és tömbszerű egyemeletes kastélyt építtetett historizáló stílusban a XIX. század vége felé. Főhomlokzatának közepéből a nyolcszög öt oldalából kiképezett karcsú lépcsőház-torony emelkedik ki. Az emeletre keskeny ablakok kerültek, a földszintre viszont hatalmas világítóablakok. A többi homlokzat nyíláskiképzése is hasonló.

A kastély és területe 1945 után a helyi termelőszövetkezet kezelésébe került, kertészet és diák szálló is volt. A magántulajdonban álló épület állagmentése és felújítása folyamatosan történik.

A Nyárfa utcában áll a **Plósz kastély** és 150 éves fenyőfákkal beültetett parkja. A bajor vagy sváb eredetű család a XVIII. század elején költözött Magyarországra. Dr. Plósz Béla híres lóorvos, földművelési államtitkár és lótenyésztési országos felügyelő, a dánosi birtokot 1918-ban vásárolta meg. A földszintes, alapincézett kastély összetett alaprajzú épület. A belső oldalán terasz áll, az épületszárnyak találkozásánál hatszögű lépcsőház-torony kapott helyet, az innen nyíló erkély kovácsoltvas rácsa építéskori. Észak-nyugati homlokzatán négy pilléres portikus, dél-nyugati homlokzatán volutás ívelt oromzat látható.

Az épületet 1996-ban a Plósz család visszavásárolta és felújította, a magántulajdonban álló épület lakásként funkcionál. A telek utca felőli részén a Hotel Botanica vendégház és rendezvény épülete áll.

Szintén a Nyárfa utcában áll az egykori **Muzsik-kastély**, mely 1948 óta a községi óvodának ad helyet. Muzsik Lajos földbirtokos 1878-tól gazdálkodott mintegy hetven éven keresztül dánszentmiklósi földbirtokán, kastélyát részben átalakították, bővítették. A földszintes kúria utcai homlokzatán négy oszloppal alátámasztott portikus áll, itt van ma is a bejárata. Jobb oldalán látható legmarkánsabb eleme, az egyemeletes, gúlisasakos torony. Hátsó homlokzatának két szélén oromzatos odalrizalitok. Udvarán hárs, platán, juhar és tölgyfa matuzsálemek magasodnak.

A Széchenyi utcában található a **Tóth kastély** épülete. A posztó nagykereskedő bécsi Fhröhlich család vásárolt nemességet és Dános legszebb és legrégebbi, tornyos-lőréses kastélyát. Így váltak dánszentmiklói Gara családdá, a második világháború idején azonban Dél-Amerikába vándoroltak ki. Pompás szőlőjüket és mintagyümölcsösüket egy Tóth nevű ember vette meg, ő a kastélyt átalakította és tehenészetet építtetett.

fotó: <http://www.muemleke.hu>

Ugody-kastély a XIX. század elején épült eklektikus stílusban. Ugody földbirtokos a két világháború között az alberti körzet országgyűlési képviselője volt. A kastély egykor kultúrházként és moziként is működött, jelenleg magántulajdonban van, nyaranta kastélykoncert sorozatnak ad helyet. A kastély közép- és oldalrizalitjait íves kialakítású oromzat zárja, sarok armírozás és osztópárkány díszíti.

Az 1940-ben alapított egyházközségnek 1958-ban épült fel római katolikus temploma, melyet Szent Miklósnak szenteltek. Az egyhajós templom homlokzata terméskő burkolatot kapott, a hosszahomlokzatokat íves záródású ikerablakok tagolják. A főhomlokzatának jobb oldalán fehérre festett tornya áll.

A településen két kőkereszt áll. Az egyik Nyáregyházi út és a Kereszt sor kereszteződésében állít emléket a dánosiaknak. A posztamensen álló kő keresztet 1910-ben állíttatta dánosi közönség. A másik a Valencsik-kereszt, mely Albertirsa határa mellett áll. A Valencsik családnak voltak itt egykor földjeik, ők állíttatták 1930-ban.

A településen található két határkő szintén helyi védelem alatt áll. Az egyik az Ady Endre utca és Dózsa György út sarkán, másik a „Micsurin” MGTSZ területén lévő Mária Terézia korból származik.

A Micsurin MGTSZ virágkorában sok erdélyi járt ide dolgozni. A Dózsa György út mentén található, helyi védelem alatt álló székely kaput egy Ivó községből származó fafaragó bácsi készítette.

A TÁJI ÉS TERMÉSZETI ÉRTÉKEK

fotó: www.google.hu/maps/

A Duna-Tisza közti homokhátság egyik legészakabbi települése Dánszentmiklós. A Pilis-Alprái homokhát felszínének fő meghatározója a középpontjában fekvő, északnyugat délkeleti irányú, széles lankás laposokkal szabdalts homokhát. Felszíne alapvetően lankás, sík, egyszerre természeti képződmény és ember által átalakított kultúrtáj.

Dánszentmiklós Albertirsa felőli határában az országos ökológiai hálózat részeként nyilvántartott terület a Tisza vízrendszeréhez tartozó Kis-Gerje patak forrásvidéke és a patak menti területe.

Az Irsai úttól keletre eső területe mélyebb fekvésű, több helyen vizenyős laposokkal és fekete földcsíkokkal tarkított. A legmélyebb laposokban az időszakosnál gyakoribb, de állandónak nem tekinthető vízállások alakulhatnak ki, melyek neve turján. A vályoghoz szükséges agyag kitermelése után keletkezett gödrökben feltörő talajvíz, a csapadék és olvadékvíz állandónak tekinthető kis tavakat, turjánokat hozott létre. Egyes turjánokat kimélyítettek, horgászatra és fürdőzésre használták őket, így jöhetett létre az itt található a Dánszentmiklói horgászto is.

Külterületi, beépítésre nem szánt területein jellemző az ültetvény rendszerű gyümölcstermesztés, szántók, valamint a kisebb erdősülések.

Dánszentmiklós jellegzetes tájképi elemévé váltak a fasorok, allék, bár jelentős részüket az 1970-es és 80-as években kivágták. Ezek legfontosabb funkciója a szél elleni védekezés volt. A Wekerle-kastélyhoz bevezető út mentén vegyes fasor áll. Az Ugody-kastély bejáratához fiatal fasor vezet.

Plósz kastély parkjában 150 éves osztrák fenyők, hatalmasra nőtt tölgyek és platánok, juhar, hársak adnak árnyékot, bár az eredeti parkot szétdarabolták és a faállomány jelentős részét kivágták.

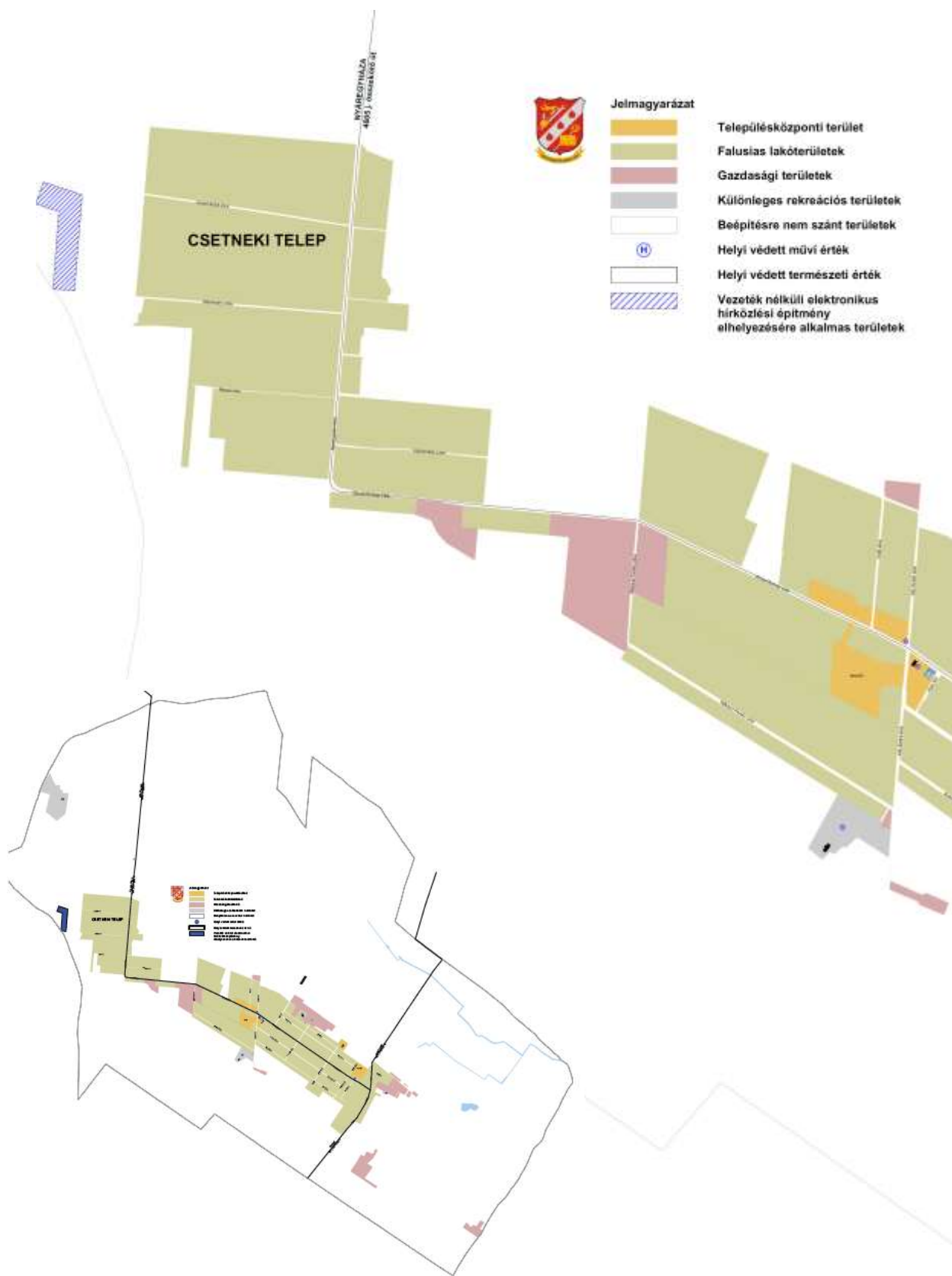
A Muzsik-kastély parkjában kiemelten értékes idős faállomány található. 100 évet meghaladó korú tölgyek, platánok, juharok és vadgesztenyék állnak a területen.

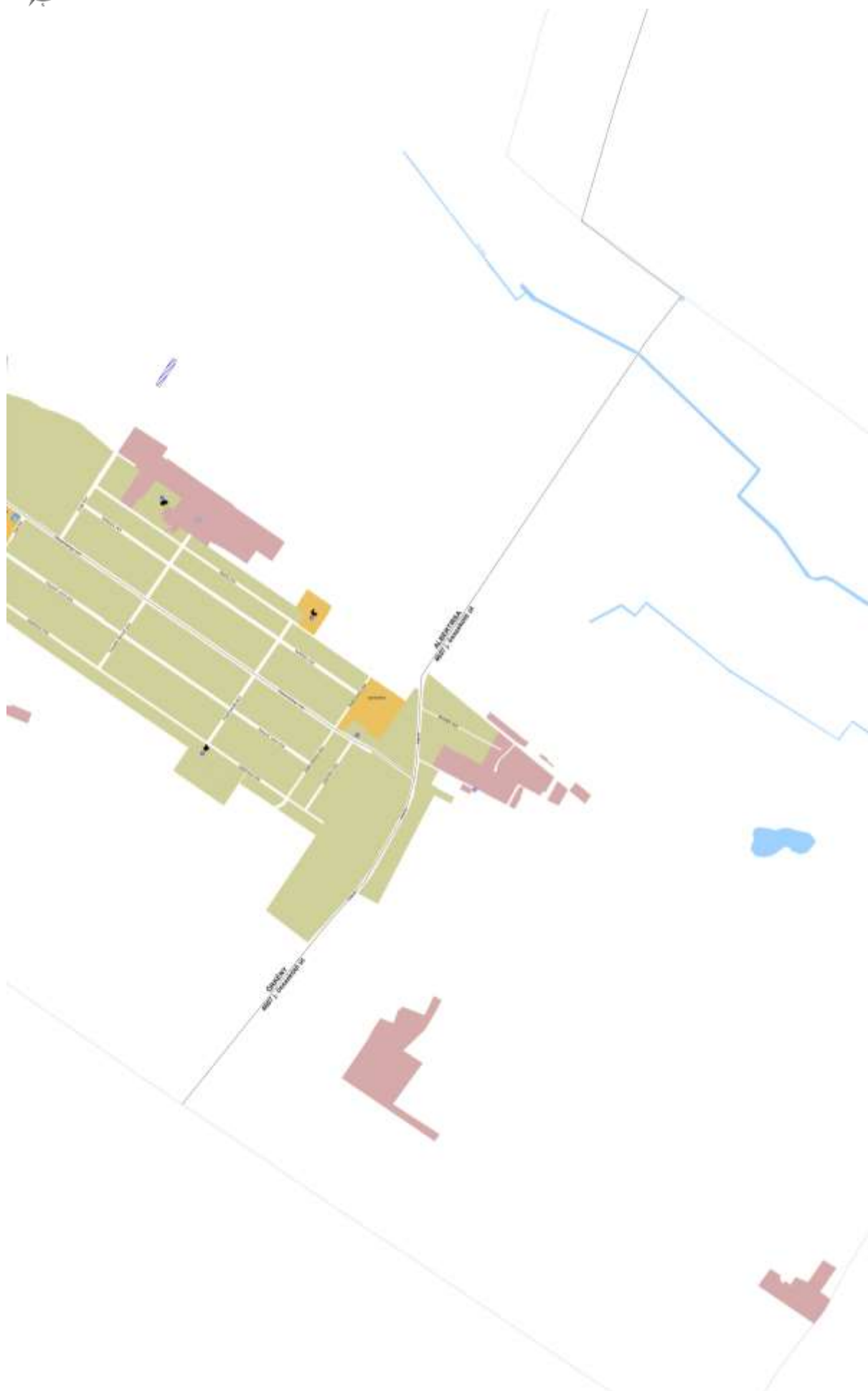
Dánszentmiklós zöldterületi elemeit az utcáfásítások, a temetőkert és templomkert, a játszótér, a kúria- és kastélykertek, a közpark és a magánkertek alkotják.

A Micsurin TSZ parkja a település legjelentősebb zöldfelülete, sokszínű faállománya botanikai szempontból is értékes.

ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRSZÉK

TELEPÜLÉSKÖZPONT

fotó: <http://www.ady-dszmiklos.sulinet.hu>

fotó: <https://www.google.hu/maps/>

A település központja a Dózsa György utca mentén a község háza és a templom megépítésével, azok környezetében alakult ki a XX. század első felében. A központban megtalálhatók a község intézményeinek épületei, az igazgatás, az oktatási és egyházi, valamint az egészségügyi épületek. A kereskedelmi és szolgáltató épületek szintén a Dózsa György utca mentén, de a központtól távolabb alakultak ki, a lakóterületek területén.

Az 1944-ben felépült, „U” alakú község háza utcával párhuzamos gerincű nyeregtetővel fedett, bejáratát az íves attikafal emeli ki. Nyílásai álló téglalap alakúak, osztott üvegezéssel készültek. Az épület megőrizte építéskori megjelenését, valamint tükrözi a település kialakulásakor jellemző építészeti karaktert.

Az 1958-ban felépült templommal átellenben áll a művelődési és sportház, valamint a könyvtár épülete. A kétszintes épület szintén magastetős, cseréppel fedett, homlokzatai vakoltak. Az épületben klubszoba, moziterem, tanácskozóterem és a sportszarnok várja a lakosokat.

Az általános iskola földszintes épülete szintén nyeregtetős, cseréppel fedett, homlokzatai vakoltak. Nyílásai álló téglalap alakúak, osztott üvegezéssel. Az épületek tetőzetének felújításakor az utcai homlokzaton toronnyal fedett előteret alakítottak ki, mely hangsúlyozza a bejáratot és egyedi arculatot kölcsönöz az épületnek.

A központi melletti területen található a község temetője, a nemrégiben felújított ravatalozó épületével.

A településközpontban az oldalhatáron álló beépítés, az egyszerű tömegalakítás és nyeregtető a jellemző. Az oldalhatáron álló telepítési mód a követendő példa, javasolt a közvetlen környezetben jellemző tetőgerinc irány és tetőhajlásszög alkalmazása, mely jellemzően 35-45 fok közötti. Ez a tradicionális épületforma és telepítési mód alkalmazása javasolt ezen a településrészén az új építésű házak, és felújítások számára is. A homlokzatok díszítésénél jellemző a színes vakolt felületek használata. Leginkább egyszerű tömegű, letisztult stílusú házakkal lehet a településképet tiszteltben tartani, azt érzékenyen folytató házakat építeni.

Szintén településközponti területek a Nyárfa utcában álló, egykori Muzsik-kastélyban működő óvoda területe, és a Dózsa György utcai élelmiszerbolt tömbje.

FALUSIAS LAKÓTERÜLETEK

Dánszentmiklós belterületének nagy részén falusias lakóterületek találhatók. A lakóterületek nagy része beépült, azonban sokhelyütt találkozhatunk foghíjtelkekkel. Ugyanakkor a fő útvonalak mentén (Dózsa György utca, Irsai út) megtalálhatók a kereskedelmi, szolgáltató funkciók is, mint cukrászda, élelmiszer boltok, gyógyszertár, posta, pékség és pizzeria, autószerelő.

Szerkezetére a szabályos, derékszögű, egyenes vonalvezetésű utcahálózat illetve a közel egyforma nagyságú és szabályos téglalapozatú alakú telekszerkezet a jellemző. A telkek jellemző beépítési módja az oldalhatáron álló, földszintes családi házas beépítés. A lakóházak általában nyeregtetővel fedettek, egyszerű tömegalakításúak. Formai megjelenésük azonban különböző, megtalálható az utcával párhuzamos vagy arra merőleges tetőgerinc, a sátoztetős, a manzárdtetős, az oromfalas, csonkakontyos és a kontyolt kialakítás is. A tetőformák, a tetőgerinc utcavonalhoz való viszonya és a tetőhajlásszög igen változatos. Az épületek általában cseréppel fedettek, a homlokzatok vakoltak és természetes színekben festettek.

Az utcaképek nem egységes képet mutatnak, megjelenésük vegyes jellegű. A különböző időszakokból különböző minőségű és karakterű épületek követik egymást, így a beépítés heterogén, hagyományos településképről nem beszélhetünk.

GAZDASÁGI TERÜLETEK

Dánszentmiklós gazdasági (ipari, kereskedelmi-szolgáltató) területei három fő területen összpontosulnak. A mezőgazdasági jellegű településen a fő megélhetési forrást a gyümölcsstermesztés, mint alma, szilva és meggy jelentette, ehhez kapcsolódik mindhárom gazdasági terület is.

A Dánszentmiklósi és Albertirsai Micsurin Mezőgazdasági Termelőszövetkezet területe az Irsai úttól nyugatra található. Területére a szabadonálló beépítésben álló, téglalap alaprajzú nyeregtetős raktározási épületek a jellemzők.

A Nyárfa utcától északra található a másik gazdasági-ipari területe. Itt szintén szabadonálló beépítésben találhatók a nyeregtetős, földszintes épületek. A területen áll egy-két XX. század első felében épült épület, valamint a Herceghalom-típusú víztorony.

A település harmadik gazdasági területe a Dózsa György utcától délre, és a Rákóczi Ferenc utcától nyugatra található terület. Itt szintén a növénytermesztéssel és raktározásával kapcsolatos épületek és társaságok találhatók. Szintén szabadonálló beépítési mód jellemző, a földszintes, dobozszerű, könnyűszerkezetes raktározási épületekkel találkozhatunk.

KÜLÖNLEGES REKREÁCIÓS TERÜLETEK

foto: www.wekerle-major.hu

Különleges rekreációs terület besorolásban található a Wekerle-major és tőle délkeletre található nagyterjedésű terület, ahol strand, lovarda és lovaglópálya, valamint tenispályák, golf és mini golf-pálya szerepel a fejlesztési tervekben.

A belterületen az Ugody-kastély és környezete került a rekreációs területek besorolásba.

Mindkét területen a XIX. században épült kastélyok, azok kertje található, valamint kiszolgáló és gazdasági épületek.

BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK

Dánszentmiklós közigazgatási területének jelentős része beépítésre nem szánt terület, melynek meghatározó részén általános mezőgazdasági terület található. A mezőgazdasági területek legnagyobb része szántó és gyümölcsös. A terület kisebb részén gazdasági erdők és véderdők találhatók, valamint az Irsai úttól keletre a horgászó területe.

A területen a mezőgazdasági tevékenységekkel kapcsolatos termékfeldolgozás és tárolás építményei találhatók elsősorban, azonban egyes esetekben kivételesen lakóépület, továbbá a mezőgazdasági tevékenységhez kapcsolódó szállás jellegű épület is áll. Az épületek egyszerű tömegalakításúak, nyeregtetősök. A mezőgazdasági épületek jellemzően könnyűszerkezetesek, fémlemez burkolattal és fedéssel.

ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ

TELEPÜLÉSKÖZPONT

TETŐFORMA

A terület meghatározó karakterét a nyeregtetős, cseréppel fedett épületek adják.

Az új házak építésénél, meglévők átalakításánál nem kívánatos a túl tördelt, sok felületből álló tetőforma, javasolt a tetőforma meghatározásánál a szomszédos épületek figyelembe vétele. A tetők hajlásszögét javasolt 25-45 fok között megválasztani.

Az egyszerű tetőforma különböző formákban is elképzelhető, ilyenek lehetnek az „L” és „T” alakú nyeregtetős épületek, a tengelyes szimmetrikus oromfalas, a csonkakonty és a kontyolt tetőidom is elfogadható.

TELEPÍTÉS

A településközpontban az épületek telepítése oldalhatáron álló. Az épületek telken belüli elhelyezkedése az utcára merőleges vagy párhuzamosan telepített.

A nem utcára merőlegesen vagy párhuzamosan telepített, az utcavonaltól elforgatott rendszerben történő telepítés, valamint indokolatlanul nagymértékben hátrahúzott épület építése nem elfogadható.

SZÍNEK, ANYAGHASZNÁLAT

A településközpontban megfigyelhető a hasonló anyag és színhasználat, a homlokzati vakolatok színezése természetes anyagokkal történt, fehér, sárga színek a jellemzőek. A meglévő épületek színvilágához illeszkedő új épületek építése ajánlott. Nem elfogadható a feltűnő és kirívó színhasználat, a rikító színű fedések és burkolatok alkalmazása.

A tetők általában cseréppel fedettek, tetőfedésként nem javasolt nagyeleemes fém burkolat, hullámpala, bitumenes zsindelyfedés, kék színű fémfedés, máz nélküli szürke árnyalatú betoncserep, műanyag csereputánzatú héjalás alkalmazása.

FALUSIAS LAKÓTERÜLETEK

MAGASSÁG

A falusias lakóterületeken a lakóépületek magassága közel azonos.

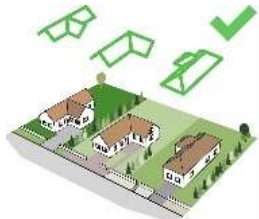
A meglévő épületek közé épülő új házaknak hasonló magassággal kell épülniük, mint környezetük. A túl magas házak nem illeszkednek a település utcaképebe.

TETŐFORMA

A lakóépületek tetőformája változatos, de alapvetően egyszerű. Az új házak építésénél, meglévők átalakításánál javasolt a közvetlen szomszédos épületek tetőformáinak, tetőhajlásszögének figyelembevétele. A tetők hajlásszögét javasolt 25-45 fok között megválasztani.

A lakóépületek tetőhajlásszöge közel azonos, jellemző

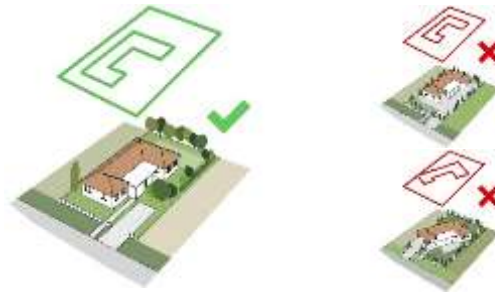

a kontyolt kialakítás. Elfogadható tetőfelépítmények kialakítása is.

TELEPÍTÉS

Lakóterületeken az épületek telepítése jellemzően oldalhatáron álló, előkert megjelenésével, az utcával párhuzamos vagy merőleges rendszerű tömegformálással.

A nem utcára merőlegesen vagy párhuzamosan telepített, indokolatlanul nagymértékben hátrahúzott épület építése nem javasolt. Nem elfogadható, ha az új épület az utcavonaltól elforgatott rendszerben telepített.

SZÍNEK, ANYAGHASZNÁLAT

A lakóépületek színvilága egységes, megfigyelhető a hasonló anyag és színhasználat. A homlokzatok jellemzően vakolt felületűek. A meglévő épületek színvilágához illeszkedő új épületek építése ajánlott. Nem elfogadható a feltűnő és kirívó színhasználat, a rikító színű fedések és burkolatok alkalmazása.

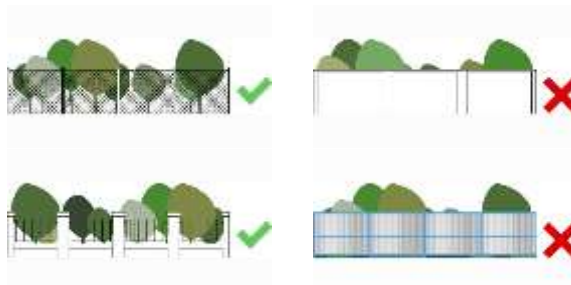
A tetők általában cseréppel fedettek, tetőfedésként nem javasolt nagyeleemes fém burkolat, hullámpala, bitumenes zsindelyfedés, kék színű fémfedés, máz nélküli szürke árnyalatú betoncserep, műanyag csereputánzatú héjalás alkalmazása.

KERÍTÉS

A kerítések általában áttörtek, megfigyelhetők az alacsony lábazatos és fémrácsos kerítések, de megjelennek a csak fából épített és az épített lábazatos és oszlopos kerítések is.

Javasolt új kerítés építése esetén a szomszédos kerítések magasságához történő igazodás. Elfogadható az oszlopos kerítés alkalmazása áttört közbenső részekkel, vagy fa kerítés kialakítása.

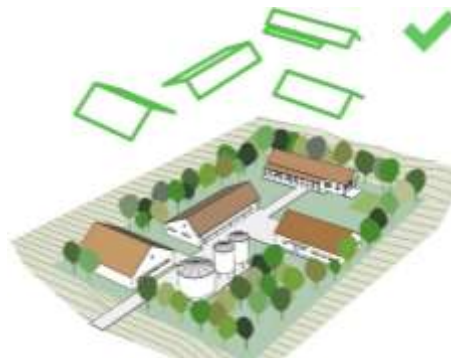
GAZDASÁGI TERÜLETEK

TETŐFORMA

A gazdasági épületek tetőformája alapvetően egyszerű nyeregtetős. Az új épületek építésénél, meglévők átalakításánál javasolt a nyeregtetős tetőforma alkalmazása, a tetőhajlásszögét javasolt 25-45 fok között megválasztani.

SZÍNEK, ANYAGHASZNÁLAT

A gazdasági épületek színvilága egységes, megfigyelhető a hasonló anyag és színhasználat. A meglévő épületek színvilágához illeszkedő új épületek építése ajánlott. Nem elfogadható a feltűnő és kirívó színhasználat, a rikító színű fedések és burkolatok alkalmazása. A tetők fedésként nem javasolt nagyeleemes kék és zöld színű burkolat alkalmazása.

KÜLÖNLEGES REKREÁCIÓS TERÜLETEK

TETŐFORMA

Az új épületek építésénél, meglévők átalakításánál javasolt a nyeregtetős tetőforma alkalmazása, a tetőhajlásszögét javasolt 25-45 fok között megválasztani.

TELEPÍTÉS

A területeken az épületek telepítése szabadonálló, azonban a meglévő beépítéshez, kastélyépületekhez igazodjon. Törekedni kell a kastélyok körüli kertek megőrzésére és az új épületek távolabbi telepítésére.

SZÍNEK, ANYAGHASZNÁLAT

A rekreációs területen tervezett épületek színvilága legyen egységes, javasolt a hasonló anyag és színhasználat. Nem elfogadható a feltűnő és kirívó színhasználat, a rikító színű fedések és burkolatok alkalmazása.

BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK

TETŐFORMA

A gazdasági épületek tetőformája alapvetően egyszerű nyeregtetős. Az új épületek építésénél, meglévők átalakításánál javasolt a nyeregtetős tetőforma alkalmazása, a tetőhajlásszögét javasolt 25-45 fok között megválasztani.

TELEPÍTÉS

A mezőgazdasági területeken az épületek telepítése a meglévő beépítéshez igazodjon, javasolt a lakóépületek és a gazdasági épületek.

SZÍNEK, ANYAGHASZNÁLAT

A gazdasági épületek színvilága egységes, megfigyelhető a hasonló anyag és színhasználat. A meglévő épületek színvilágához illeszkedő új épületek építése ajánlott. Nem elfogadható a feltűnő és kirívó színhasználat, a rikító színű fedések és burkolatok alkalmazása. A tetők fedésként nem javasolt nagyelemezes kék és zöld színű burkolat alkalmazása, de elfogadható a fémlemez fedés is könnyűszerkezetes épületek esetében.

A lakóépületek esetében javasolt a falusias területek előírásaihoz igazodni. Javasolt a cserépfedés és a vakolt homlokzat kialakítás.

JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA

TELEPÜLÉSKÖZPONT

Épületek, részletek

A településközpont jellegzetes épületei a XX. század közepén épült nyeregtetős községháza és az általános iskola épületei. A központ múlt században kialakult képén a régi épületek felújítása és átalakítása okozott változást.

Az épületek megjelenését, hangulatát nagyban befolyásolják a nyílászárók formája, mérete, homlokzati elhelyezése. A különböző településrészek nyílászáróiban is eltérő képet mutatnak, mely sajátosság megőrzése a lakóink feladata. A hagyományos nyíláskialakítás a történeti településrészen jól megfigyelhető: két szárnyú, jellegzetesen két vagy három részre osztott, álló téglalap alakú fa ablakok, könyöklőpárkánnyal.

A településközpontban az épületek színezése természetes színekkel történt, a fehér, sárga árnyalatú is előfordulnak, a nyílások a barna és a zöld árnyalatban festettek.

FALUSIAS LAKÓTERÜLETEK

Épületek

A falusias lakóterületek vegyes minőségű és megjelenésű épületállományában építészeti szempontból minden tekintetben kiemelkedő, követendő példaértékű mai lakóépület nem határozható meg. A tömegalakításra, homlokzati megjelenésre, anyaghasználatra és színezésre találunk követendő mintákat, részleteket, ezért az új családiház építésekénél, felújításoknál és bővítéseknél a meglévő épületállomány egy-egy részletét, jellemző anyaghasználatát javasolt figyelembe venni.

A dánosi lakóépületei alapvetően földszintes, magastetős, egyszerű tömegalakításúak, mint az a posta egyszerű, de jó arányú tömegén is érzékelhető. Az egyszerű téglalap alaprajzú, vagy „L” illetve „T” alakú nyeregtetős épületek határozzák meg a falusias településképet. Az utca felőli homlokzat oromfalas, vagy csonka kontyos kialakítására is láthatunk példákat. Nem javasolt túl töredezett tetőforma kialakítás, javasolt a 35-45 fokos hajlásszögű, cseréppel fedett tetőkialakítás.

Az utcai homlokzat az épület arca, ezért nagyon fontos annak megjelenítése. Kialakításakor törekedni kell a hagyományos arányok megtartására, a kellemes arányú ablakok megfelelő kiosztására. Egyszerű építészeti eszközökkel is egyedi, de a településképhez illeszkedő homlokzatokat alakíthatunk ki. Kerülendő az utca felé a garázkapuval fordulni, javasolt inkább a garázsokba oldalról, a telken belül behajtani. Ha ezt a telek szélessége nem engedi meg, akkor a tömegalakítást érdemes úgy kivitelezni, hogy ne a garázkapu kapja a fő hangsúlyt a homlokzaton.

A Plósz-kastély melletti vendégház „T” alakú beépítése, nyeregtetős tömege, anyaghasználat, nyílászáró kialakítása, valamint a homlokzatok színezése követendő lehet a családi házak építésénél is. A négy oszlopos portikusz kellően felhívja a figyelmet a bejáratra, ugyanakkor kellemes, árnyékos átmeneti, fedett teret biztosít a nyári időszakban. Az álló téglalap alakú, sötétre mázolt és osztott üvegezésű nyílászárók harmonikusan tagolják a homlokzati felületeket.

Építészeti részletek

A dánszentmiklói lakóépületekre jellemző az egyszerű homlokzatalakítás, a kevés építészeti elem és forma alkalmazása.

A nyílászárók nagyban befolyásolják az épületek hangulatát. A XX. század közepén épült házakon sok helyen láthatunk osztott üvegezésű, fa ablakokat, melyek a vakolt felületekkel is összhangban vannak. A nyílásokat gyakran vakolatból húzott keret szegélyezi, alatt párkány kapott helyet.

Az épület tömegéhez és arányához illeszkedő ablak-ajtó kialakítással, nemcsak az egyes épületek válnak harmonikusabbá, hanem az esztétikus utcaképet is erősítik. A meglévő utcaképbe való illeszkedést segíti, ha az épület nyílásait a környéken található házakéhoz hasonlóan alakítjuk ki.

A nyílászárók színével megegyező színű zsalugáterek építésével az épület megjelenése részletgazdagabbá és egyedivé tehető.

A téglalap alakú, egyszerű melléképület téglaburkolatához jól illeszkedik az íves záródású, barnára mázolt fa kapu és az álló téglalap alakú, zöldre mázolt, osztott üvegezésű ablak.

A külső részeken vakolat, az erkélyen téglaburkolat alkalmazása elkülöníti a különböző minőségeket, a téglaburkolat és a kék nyílászárók egyedi hangulatot kölcsönöznek az épületnek.

A téglapilléres tornác nyáron szintén az épület árnyékolását segíti, télen az alacsony napsugarakat viszont beengedi a belső terekbe. A bejárat visszahúzásával fedett terület alakult ki, ahol virágokkal tehetjük kellemesebbé a megérkezést.

Az épület megjelenésével összhangban kialakított falazott kémények kedvezően hatnak a településképre. A fehér színű, vakolt kémény, valamint a téglaburkolatos kémények tagozattal történő tagolása egyedi formát kölcsönöz, valamint az épület karakterét is erősítik. A falazott, egyedi kialakítású kémények esztétikus megjelenést eredményeznek. A felső részekben téglaparkány képzése, és megfelelő fedő beépítésével az épületünk karakteréhez illeszkedő kéményt építhetünk.

ANYAGHASZNÁLAT, SZÍNEK

Dánszentmiklóson lakóépületek homlokzatai általában vakoltak, a fehér, sárga és bézs árnyalataira festettek. A vakolt felületek mellett kisebb felülteken – lábazatként, nyíláskeretezként, oszlopokon – jelenik meg a téglá, kő, fa anyaghasználat. A lakóépületek esetében jó megoldás a homlokzat vakolt felülete mellett a lábazaton, a nyíláskeretek körül vagy a tornác pilléreken téglá, kő burkolat alkalmazása. A természetes anyagok – a kő, téglá, vakolt felületek, faburkolat – részesítendőek előnyben. A különböző anyagú felületek megfelelő aránya harmonikus anyaghasználatot eredményez.

A vakolatból húzott, a homlokzat alapszínével összhangban álló nyíláskeretektől részletgazdagabbá válik épületünk.

Az utólagos tetőtér beépítésnél a vakolt fal feletti vízszintes faburkolattal jól elkülöníthető az eredeti és a hozzáépített tömeg.

A középületeken, mint például a katolikus templom homlokzatán jelenik meg a kőburkolat, az iskola épületének oszlopain a téglaburkolat.

A magastetők héjalása az égetett agyag sötétebb, vagy világosabb árnyalata színében agyagcserép, vagy ahhoz hasonló színű betoncserép lehet. Elfogadható a rombuszpala fedés, valamint az állókorcos fémlemez burkolatok is. Kerülendő a szürke betoncserép, a bitumenes lemezfedés, valamint fedésként a zöld és kék színek árnyalatainak alkalmazása.

KERÍTÉSEK

A lakóterületeken a kerítések magassága közel azonos, megjelenésük egyelőre nem egységes.

A téglalábazaton épített oszlopok közötti fa betétek kialakítása kedvező, ez az anyaghasználat több helyen is megjelenik a községben.

Újonnan építendő kerítésnél javasolt a szomszédos kerítések magasságának, karakterének és anyaghasználatának figyelembe vétele, ezáltal az épülethez és az utcaképbe is illeszkedő kerítés létesítése.

A kerítések kialakítása során alkalmazható a lakóépületünkön is alkalmazott anyagok, színek, így még inkább harmonikusabb, egységesebb hatást érhető el a beépítéssel. A kertkapu kialakításakor javasolt hangsúlyozni a belépés helyét, de a túlzottan hivalkodó bejárat kialakítás kerülendő.

Meghatározó még az épített lábazaton fém oszlopok között díszes fémrácsos kialakítás, mely általában zöldre vagy barnára mázolt.

A különböző formavilág esetén is a hasonló anyaghasználattal kedvező kép alakulhat ki az utcákban.

Az egykori kúriák és kastélyok kerítései különleges elemei az utcaképnek. A falazott részek, a díszes kerítésrácsok és bejáratok kapuk

KERTEK

Kertünk, mely a pihenés és kikapcsolódás színtere, teremti meg a kapcsolatot a természettel. Változatos növényalkalmazással többféle élőlénynek biztosíthatunk életteret, a fajok, arányok és színek megválasztásával egész évben élvezhetjük kertünk szépségét. A település, az utca megjelenésében a közterületről is jól látható elő- és oldalkertek játszanak jelentősebb szerepet.

Az előkerteknek védelmi és díszítő szerepe is lehet, forgalmas utca esetén mérsékeli a porszennyezést, és korlátozza a nem kívánt belátást is.

A település zöldterületi adottságain javít, hogy a településre jellemző családi házas beépítés miatt a rekreációs igények nagyobb része saját telken belül is megoldható.

A falu belterületi zöldfelületének jelentős részét a magánkertek adják. Dánszentmiklóson a kertek legnagyobb része haszonkertként működik, olykor feltűnően szépen rendben tartott konyhakertekkel. Díszkerti funkciójuk általában a hagyományos falusi díszítőelemekre, növényalkalmazásra és funkciókra korlátozódik.

Az épületek bővítése, felújítása során fokozottan ügyeljünk a már meglévő fás szárú növényzet megővésére. A ház méreteinek érzetét a környező növényzettel befolyásolhatjuk, a magas növényzet csökkentheti, az alacsony növények növelhetik a ház méretének érzetét. Az átgondolt telepítéssel, dísznövényekkel gazdagon tarkított kert jó benyomást kelt, és hozzájárul a rendezett környezethez, a ház nyári árnyékolása is elérhető.

Díszes, gondozott előkertekben nem csak lakói, hanem az arra tévedők is gyönyörködhetnek, valamint hozzájárul az utca szép arcúlatához. Érdekes olyan fajokat telepíteni, amelyek nem csak virágukkal, hanem levelükkel, termésükkel is díszítenek, így majdnem egész évben színesíthetik az udvarokat.

Az egykori kastélyok kertjeinek idős fái Dánszentmiklós különleges értékei közé tartoznak, megőrzésük mindenki feladata.

UTCÁK, TEREK

Dánszentmiklós közhasználatú zöldterülettel viszonylag gyengén ellátott. Legjelentősebb közparkja az egykori Micsurin MGTSZ területén található, sokszínű faállománya botanikai szempontból is értékes.

A település üde színfoltja a templom mellett kialakított köztér, a szökőkúttal, színes virágágyásokkal és padokkal. Itt található Szent István szobra, 1956 emlékére állított kopjafa és egy fakereszt fémkorpusszal. A községháza és a művelődési ház közötti szakasz rendezett, elemes burkolatot és egységes utcabútorokat kapott.

A lakóterületek utcáinak zöldsávjai növényzettel kevésbé telepítettek. A közterületek többségének rendezettségén még sokat kell javítani, elsősorban járdák és fasorok kialakításával. A lakóterületek előkertjeiben virágos növények, bokrok gazdagítják az összképet. Az utcákban nincs egységes, értékes útfásítás, ezeket a lakók végzik, így mind a fajösszetételét, mind korát tekintve vegyes. A településképi arculat, az utcaképek a közterületek rendezettségének színvonal emelésével, a települési zöldfelületek növelésével és karbantartásával javíthatók. A településszegélyeknél javasolt egységes fasor telepítése.

A község temetője a Dózsa György utcában található, növényállománya értékes faegyedekből áll, főként japánakác, feketefenyő és kínai nyarak alkotják.

A Dózsa György utca és Virág utca kereszteződésénél a felújított játszótér várja a gyerekeket.

SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK

A település területén egységesen kialakított, faszerkezetű buszmegállók találhatók. A barnára festett fa és cserépfedés alkalmazása harmonikus, a megállók melletti gondozott növényzettel kellemes utcaképet ad.

REKLÁMHORDOZÓK, CÉGÉREK

Az utcaképhez a hirdetőtáblák, reklámfelületek, cégérek is hozzátartoznak, és kialakításuk nagyban befolyásolja az utcaképek hangulatát. Céljuk elsősorban a figyelemfelkeltés, melynek eléréséhez nem szükséges meghökkentő, harsány megjelenés.

Az igényes, nem túl feltűnő, de jól észrevehető feliratokkal is elérhetik figyelemfelkeltő céljukat. A hirdetés lényege a tájékoztatás, amelyet utcaképbe illően is megtehetünk.

Cégér, cégtábla elhelyezésekor elengedhetetlen, hogy az alkalmazkodjon az épület tagozataihoz, anyaghasználatához. Egy ingatlanon belül azonos rendszerben és megjelenéssel helyezhetők el hirdetőtáblák, feliratok.

A szolgáltató, kereskedelmi épületeken önálló betűkből álló, az épület arculatához illeszkedő cégéreket láthatunk, mint a gyógyszerár és a fodrászat feliratai. A gazdasági területeken található épületeken már az épülettel együtt tervezett, a homlokzat karakteréhez igazodó és azt erősítő cégéreket alakítottak ki.

A közérdekű hirdetmények a település területén egységesen faszerkezetű táblákon találhatjuk.

EGYÉB MŰSZAKI BERENDEZÉSEK

A tetőfelületbe integráltan, zárt téglalapba és tetőfelülettel párhuzamos síkba rendezetten elhelyezhetők síküveges napkollektorok, napelemek. Szerencsésebb az oldalsó tetőfelületen történő felszerelése.

Szellőzőcsövek, ventilátorok, klímaberendezések kizárólag az épületburokba integráltan helyezhetők el, klíma kültéri egysége takart formában homlokzaton is elhelyezhető.

A parabolaantennákat javasolt az oldalkert vagy a hátsókert irányába néző homlokzatokon elhelyezni.